

[Statsministeren]

ter, at statsministeren har den øverste politiske ledelse. Statsministerens ledende stilling indebærer ikke, at der består et overordningsforhold, som giver statsministeren adgang til at understede befalinger til de øvrige ministre, men en uoverensstemmelse mellem statsministeren og en fagminister kan føre til, at statsministeren træffer beslutning om, at fagministeren må afskediges.«

Bent Christensen, »Forvaltningsret – Forvaltningens opgaver 1987«, side 176-177, siger noget tilsvarende:

»Udgangspunktet er, at de styringsbeføjelser, som centraladministrationen har over for den øvrige offentlige forvaltning, tilkommer den enkelte minister inden for det område, som efter grundlovens § 14 er henlagt til ham.

Det første spørgsmål, der opstår, er derfor, om regeringen som kollegium eller statsministeren kan styre den enkelte ministers udøvelse af sine styringsbeføjelser.

Holder man sig på det retlige plan, er svaret nej. Den enkelte minister kan ikke ved afstemning i et ministermøde retligt tvinges til at udøve sine styringsbeføjelser på en bestemt måde, og han behøver ikke at rette sig efter en ordre fra statsministeren om, hvordan han skal styre. Når realiteten i vidt omfang er forskellig fra dette retlige udgangspunkt, skyldes det i det væsentlige andre end retlige grunde, især den politiske solidaritet, der er nødvendig for regeringens overlevelse. Der findes dog også 2 retsregler, der understøtter realiteten. Kongen, dvs. statsministeren, kan efter grundlovens § 14, 1. pkt., afskedige en minister. Og statsministeren kan i henhold til grundlovens § 14, 2. pkt., ændre fordelingen af forretningerne mellem ministre og dermed henlægge opgaverne til en anden, mere medgørlig minister.«

Max Sørensen anfører i »Statsforfatningsret«, 2. udgave ved Peter Germer, side 141, blandt andet, »at en minister ikke kan blive ansvarlig, hvis han ikke på den i straffelovens § 23 nævnte måde har medvirket til det strafbare forhold. Der er altså ikke tale om noget solidarisk retligt ansvar påhvilende samtlige ministre. Ej heller kan statsministeren drages til retligt ansvar for en anden ministers handlinger eller undladelser. Det retlige ansvar adskiller sig således i denne henseende fra det politiske. En anden sag er, at statsministeren kan have en særlig pligt til at skride ind over for andre mini-

stre, hvis der forekommer oplysninger, som lader formode, at mislige forhold er begået.«

Max Sørensen er her inde på, at der påhviler statsministeren et vist almindeligt tilsyn med de øvrige ministre.

Det er i den statsretlige litteratur antaget, »at statsministeren, der har et vist almindeligt tilsyn med de andre ministre, kan blive forpligtet til at skride ind i anledning af disses handlinger eller undladelser«, jf. Poul Andersen, »Dansk Statsforfatningsret«, 1954, side 208.

Alf Ross, »Dansk Statsforfatningsret«, 3. gennearbejdede udgave ved Ole Espersen, 1980, side 449, anfører, »at der påhviler statsministeren en almindelig pligt til tilsyn og kontrol, således at han kan pådrage sig ansvar for, hvad de øvrige ministre har foretaget sig, hvis han har ladet det skorte på tilsyn eller forsømt, når der var anledning dertil, at anstille nærmere undersøgelse eller træffe andre foranstaltninger til kontrol og afværgelse.«

Som det fremgår, beskrives rækkevidden af statsministerens tilsynspligt til en vis grad forskelligt i de statsretlige værker.

Spm. nr. S 88

Til udenrigsministeren (18/1 91) af:

Kim Behnke (FP):

»Vil regeringen tage initiativ til, at det ulandsprovenu, som Danmark yder gennem EF, bliver betalt inden for det normale ulandsbudget?«

Begrundelse

Af udenrigsministerens svar på spm. nr. S 114 af 31. oktober 1990 fremgår det, at Danmark i alt yder 424 mio. kr. i ulandsbistand gennem EF.

Det er spørgerens opfattelse, at det rent danske ulandsbudget på 7,799 mia. kr. i 1991 skal reduceres med dette beløb, idet Danmark fortsat vil leve op til at yde de vedtagne 0,97 pct. af BNP, hvis EF-delen af ulandsbistanden indregnes i det samlede ulandsbeløb.

Svar (30/1 91):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Den danske andel af EF's udviklingsbistand finansieres over den multilaterale bistand og har altid være medregnet i den samlede ramme